

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: *FRP/199/2013/Pan.*

A Független Rendészeti Panasztestület

289/2013. (X. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **I. rendű panaszos**¹ saját, és **kk. II. rendű panaszos**² nevében 2013. március 13-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. október 9-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a B. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2013. március 13-án elektronikus úton, a Testület panaszbejelentő formanyomtatványán terjesztette elő panaszbeadványát saját, illetve kiskisfi nevében. A Testület a panaszbeadvány előterjesztőjére a továbbiakban I. rendű panaszosként, gyermekére pedig II. rendű panaszosként hivatkozik.

2013. március 13-án 16 óra 00 perc környékén az I. rendű panaszos kiskisfiával, a 7 éves II. rendű panaszossal szabályosan kerékpározva tartott hazafelé az iskolából az S. utcán. A II. rendű panaszos haladt elől, az I. rendű panaszos pedig mögötte, tőle kissé balra közlekedett, ahogyan azt a kerékpáros biztonsággal foglalkozó kiadványok ajánlják. A szemben lévő sávot egy kamion foglalta el. Több szembejövő autós a kikerülés szabályait figyelmen kívül hagyva

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

a panaszosok sávjában, veszélyesen kis oldaltávolságot tartva kerülte ki a kamiont. Az I. rendű panaszos figyelmeztetés- és védekezésképpen néhány szembejövő autó tükrére rácsapott, ügyelve arra, hogy kár ne keletkezzen. Ekkor, egy civil, megkülönböztető jelzést nem viselő autó szemből agresszívan a panaszosok elé kanyarodott, lekényszerítve őket az útról. Az autóból egy szolgálati egyenruhát viselő férfi szállt ki, akinek jelvéyszámát a beadvány megjelöli. A rendőr elmondta, hogy ő a Zs. községi rendőrkapitány, és kifejtette, hogy véleménye szerint az I. rendű panaszos viselkedése nem volt megfelelő. A rendőr az I. rendű panaszost különféle bűncselekmények (közúti veszélyeztetés, garázdaság) elkövetésével vádolta meg, és elmondta, hogy feljelenti. Az I. rendű panaszos a feljelentésnek „állt elébe”, és elmagyarázta neki mindazokat az indokokat, amelyek bizonyítják, hogy semmi ilyesmi nem történt. A rendőr előadta, hogy a II. rendű panaszos szabálytalanul közlekedett az úton, amely szerinte főútvonal. Mikor az I. rendű panaszos elmondta a rendőrkapitánynak a főútvonal definícióját (olyan út, amelyet jelzőtábla főútvonalként jelöl), határozottan próbálta állítani, hogy az „elsőbbségadás kötelező” táblák miatt a szóban forgó útszakasz főútvonal, majd azt javasolta az I. rendű panaszosnak, hogy a járdán közlekedjenek. Az I. rendű panaszos a rendőrkapitány figyelmét ekkor felhívta, hogy ez veszélyes, és ezzel szabálysértés elkövetésére buzdítja őket – ő azonban továbbra is fenntartotta véleményét. Amikor az I. rendű panaszos a zaklatást megelégedte – ez időrendben az igazoltatás után történt – jelezte, hogy felírja jelvéyszámát, és kérte a rendőrt, hogy mutasson igazolványt. Ezt a rendőr azzal tagadta meg, hogy csak az intézkedés után köteles azt megmutatni. Ezután hivatali pozícióját felhasználva a helyszínre hívta a körzeti megbízottat, akiről a beszélgetésük alapján az I. rendű panaszosnak az volt a benyomása, hogy nem is volt szolgálatban, majd még egy járőrt. A történet végére a panaszosok 5 rendőrrel és három kocsival – köztük két rendőrségi jelleggel ellátott szolgálati gépjárművel – voltak körülvéve. Körülbelül egy órán keresztül tartották fel a panaszosokat, a végére a II. rendű panaszos el is sírta magát, annyira megviselte a dolog. Az intézkedést kezdeményező rendőr az I. rendű panaszossal közölte, hogy feljelentést tesz ellene garázdaság szabálysértése miatt, amellyel ő nem értett egyet. A járőrök pedig azt is közölték az I. rendű panaszossal, hogy kerékpárjának hiányos felszerelése (csengő és küllőprizma hiánya) miatt tesznek feljelentést, amellyel az I. rendű panaszos egyetértett, noha nyilvánvalóan csak az a törekvés állt a háttérben, hogy feljebbvalójuk kedvében járjanak.

Az intézkedésben az I. rendű panaszos a következőket kifogásolja. Véleménye szerint a felvonult rendőri erők (5 fő és 2 rendőrautó) mennyisége, valamint az intézkedés időtartama nem állt arányban azzal a szabálysértéssel, melyet az I. rendű panaszos a rendőrök véleménye szerint megvalósított. Mivel ez forgalmas időpontban, a falu közlekedési szempontból egyik leginkább leterhelt pontján történt, az I. rendű panaszos meglátása szerint az intézkedés ő és gyermeke emberi méltóságát is sértette. Az I. rendű panaszos álláspontja szerint egy 7 éves gyermeket különösen nem lehet kitenni ilyen procedúrának. Az az agresszív mód, amellyel a rendőr leszólitotta a panaszosokat az útról, egyáltalán nem arányos, még akkor sem, ha rendőri intézkedésnek kell tekinteni, illetve az I. rendű panaszos szerint az is elgondolkodtató, hogy eljárása a közúti veszélyeztetés tényállását kimerítette-e. A rendőr a panaszosokat szabálysértés elkövetésére buzdította, ami az I. rendű panaszos véleménye szerint egy rendőrtől – aki a szabályok betartására esküdött fel – különösen nem tolerálható magatartás. Elgondolkodtató, hogy ha a feljelentő nem egy magas rangú rendőrtiszt lett volna, akinek beosztottai kötelesek mindenben engedelmessé válni, hogyan alakult volna a történet. Az I. rendű panaszos szerint az őket kis híján leszorító gépjárművek vezetői nyilvánvalóan szabálysértést követtek el, ellenük azonban kísérlet sem történt az intézkedésre. Az I. rendű panaszos hozzátette, hogy sajnós kerékpárosként igen gyakran tapasztalja ezt a fajta diszkriminációt a rendőri szervek részéről. Azt, hogy egy rendőr nincs tisztában a

jogszabályokkal (főútvonal definíciója, közúti veszélyeztetés és garázdaság tényállása, büntetethez vezető okok) amelyek alapján eljár – bár kötelessége lenne – az I. rendű panaszos meg tudja érteni, „hiszen ők is csak emberek”. Azt viszont nem tartja elfogadhatónak (amit egyébként szintén nem először tapasztal), hogy miután felhívják a figyelmet a nyilvánvaló tévedésre, továbbra is ragaszkodnak hozzá.

„Adalékként” az I. rendű panaszos hozzátette, hogy akkor csapott rá az autók tükrére, amikor azok őt és gyermekét szabálysértésükkel testi épségükben veszélyeztették, így ha elfogadná azt az érvelést, hogy ez megbotránkoztató magatartás (semmiképpen sem jobban, mint az autósok viselkedése az adott helyzetben), akkor is jogos védelemről kell beszélni. A rendőrök felvetésével kapcsolatban, miszerint veszélyes az úttesten kerékpározni, az I. rendű panaszos elmondta, hogy 15 éve biztonsági szakemberként dolgozik, és ő fordította és adaptálta magyar viszonyokra a „Hogyan ne üttessük el magunkat autókkal” című kiadványt, amelyet a Magyar Kerékpárosklub is terjeszt. Az I. rendű panaszos útvonalválasztása tudatos, megalapozott kockázatelemzésen alapult, amely a valós (és nem az érzékelt) kockázatokat vette figyelembe. Ez azzal együtt is igaz, hogy milyen módon közlekedtek akkor és ott az autósok.

Beadványa végén az I. rendű panaszos jelezte, hogy amennyiben a Testület az ügy áttételéről dönt, vegye figyelembe, hogy érintettsége okán a Zs. községi rendőrkapitány nem tekinthető elfogulatlanak az ügyben. Az I. rendű panaszos kérte a Testület állásfoglalását, és hozzájárult a panasz áttételéhez, illetve anonim közzétételéhez.

2) Az előadó testületi tag 2013. március 21-én tájékoztató levelet küldött a panaszos részére, amelyben felhívta panaszának aláírásával való megerősítésére. A panaszos 2013. március 26-án, postai úton megküldött levélben juttatta el aláírásával ellátott panaszbeadványát.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az intézkedést fogantató r. főhadnagy 2013. május 9-én jelentésben számolt be a B. városi rendőrkapitányság vezetőjének a történetéről.

A jelentés szerint a r. főhadnagy 2013. március 13-án 16 óra 04 perckor P. községben haladt saját tulajdonú gépkocsijával, azzal a céllal, hogy egy r. törzsszázados rendfokozatú körzeti megbízottnak sürgős idézést kézbesítsen. Közlekedése során olyan eseményt észlelt, amely miatt intézkedési kötelezettsége keletkezett a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével. Az intézkedési kötelezettségnek a r. főhadnagy eleget tett, az intézkedésről 13010-136/168-1/2013. számon részletes szabálysértési feljelentés készült.

A r. főhadnagy a szabálysértés észlelésekor az általa vezetett gépkocsi kormányát balra kitékerte álló helyzetben, azért, hogy balra leparkoljon a szemből érkező biciklissel szembeni intézkedés megkezdéséhez, amely az előtte és mögötte álló gépkocsik miatt csak részben volt lehetséges. Gépkocsijával csak a szembejövő sáv egy negyedéig jutott, éppen addig, hogy a szemből érkező kerékpárosnak a szélvédőn keresztül, illetve a fényszóró felvillantásával jelezni tudjon. Ekkor az autó bal első kereke tartózkodott csak a szembe sávban, az út

haladási irányával szinte egyező állásszögben.

Az I. rendű panaszos ekkor a letekert vezető oldali ablaknál az úttesten megállva indulatosan bekiabált, hogy „Mi van, mi van?”. Ekkor a r. főhadnagy közölte vele, hogy ő a Zs. községi rendőrőrs parancsnoka, és az általa elkövetett cselekmény miatt intézkedés alá kívánja vonni, ezért kérte, hogy álljon át a parkolóba. Az I. rendű panaszos ekkor rákiabált, hogy „mit csinálsz te?!”. Akkor őt a r. főhadnagy határozottan utasította, hogy álljon félre. Az I. rendű panaszosnak ekkor egyértelműen látnia kellett a r. főhadnagy rendőri egyenruháját, szolgálati jelvényét, „melyet közlései is megerősítettek”.

Az I. rendű panaszos ekkor félreállt az út melletti területre, amelyet követően a r. főhadnagy gépkocsijából kiszállva ismételten elmondta nevét, beosztását, megnevezve az intézkedés célját, az Rtv. 20. §-ának (1)-(4) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően. A r. főhadnagy az intézkedéskor bevetési ruházatot viselt, ugyanis akkor még nem szerelt fel teljes szolgálati egyenruhával. A bevetési ruházatot az öltözködési szabályzatban előírtaknak megfelelően, továbbá az Rtv.-ben foglaltak szerint viselte.

A r. főhadnagy megjegyezte, hogy az intézkedés alá vont személy az intézkedés során, igazoltatását követően az intézkedés kezdetétől körülbelül 6-8 perc elteltével kiabálva követelte szolgálati igazolványát, amely vonatkozásában a r. főhadnagy közölte vele, hogy egyenruhában van, de amennyiben szükségesnek érzi, a rendőri intézkedés végén megmutatja. Az intézkedés alá vont személy kérése a r. főhadnagy szerint kizárólag az intézkedés folyamatának, illetve az ő akaratának megtörésére irányult, kiegészítve a „majd én megmutatom” megfogalmazású mondatokkal.

Tekintettel arra, hogy az említett útszakasz leterheltsége miatt úgynevezett „tervezett főútvonal”, kétirányú sűrű busz- és járműközlekedéssel, tele kátyúkkal – ami egyébként közismerten balesetveszélyes, állandó témát nyújtva a sajtónak, illetve a helyi lakossági fórumoknak – a r. főhadnagy felhívta az I. rendű panaszos figyelmét, hogy véleménye szerint az a kerékpáros közlekedésre (különösen fia életkora miatt) nem alkalmas. Ezt a tényt és törvényi hivatkozását a feljelentésben is rögzítette. Az út mentén forgalmas buszmegállók működnek mindkét oldalon. Az elmúlt években több súlyos baleset is történt ezen a szakaszon, egy elgázolt 15 éves lány például évekig kómában feküdt.

A körzeti megbízott ügyiratát az intézkedés helyszínétől egy utcányira hiába várva, az intézkedésről és a késedelemről tudomást szerezve érkezett a helyszínre. Szolgálatba helyezésére nem volt szükség, tekintettel arra, hogy időközben ott a r. főhadnagy hívására megjelent a B. városi járőrszolgálat is, akik az I. rendű panaszos állításai ellenére nem beosztottai.

Az intézkedésben a r. főhadnaggal együtt így két szolgálatban lévő rendőr, és két intézkedésre nem jogosult rendőr tanuló vett részt. Az intézkedés helyszínén egy szolgálati gépkocsi, a r. főhadnagy saját tulajdonú gépkocsija, valamint az egyik ott tartózkodó r. törzssászlós részére az önkormányzat által biztosított rendőri jelleg nélküli gépkocsi volt jelen. A r. törzssászlós az intézkedésben nem vett részt, „részéről az intézkedés alá vont irányába annyi kommunikáció volt, hogy ismeri, és elkezdte nyugtatni, hogy ne viselkedjen oly módon, ahogyan azt tette”. A r. főhadnagy véleménye szerint a rendőri jelenlét semmiképpen nem nevezhető nagy létszámúnak. Az I. rendű panaszos azon állítása tehát,

hogy a helyszínen két járőrkeszi, illetve egy civil autó állt, nem fedti a valóságot.

A rendőri intézkedés a szükséges ideig tartott, amely során az I. rendű panaszos adatait az ügyeleten keresztül ellenőrizték. A rendőrök az ügyelettel a további intézkedéseket a rendőrök egyeztetették, illetve a panaszos részére a szükséges felvilágosítást is megadták, különös tekintettel a szülői felelősségből eredő baleset-megelőzési szempontokra. A r. főhadnagy emlékei szerint az I. rendű panaszos lecsillapítása körülbelül 10-15 percet vett igénybe. A r. főhadnagy a II. rendű panaszos jelenlétére való tekintettel „folyamatosan erőfeszítéseket tett”, hogy az I. rendű panaszos előállítását elkerülje. Emlékei szerint így az intézkedés kb. 25-30 percig tarthatott.

A testi épséget állítólagosan veszélyeztető gépkocsivezetők vonatkozásában a r. főhadnagy megjegyezte, hogy az intézkedést megelőzően semmiféle olyan veszélyhelyzet nem állt fent, ami indokolta volna, hogy a gépkocsivezetőkkel szemben rendőri intézkedésre kerüljön sor. A gépkocsivezetők adatainak megállapítására kizárólag a szabálysértési eljárás lefolytatása céljából lett volna szükség, amely azonban a távolság és a jelentésben rögzített egyéb körülmények miatt nem volt lehetséges. A kikerülendő tehergépkocsi félig az út melletti füves területen állt, így az I. rendű panaszos azon állítása, hogy az a szembejövő sávot elfoglalta, nem fedti a valóságot.

A r. főhadnagy megjegyezte, hogy az esetnek tanúja volt T. L., P. községi lakos, akivel telefonon felvette a kapcsolatot.

T. L. elmondta, hogy az említett napon P. községben közlekedett gépkocsijával, amikor egy kamiont kerülve egy szemből érkező biciklis szándékosan felé kanyarodva a gépkocsi tükrére ütött. Elmondta azt is, hogy ez a személy ezt megelőzően már több közlekedő gépkocsi tükrét megütötte. T. L.-t mélységesen felháborította az eset, és azon nagyon megbotránkozott. A történetet követően gépkocsijával megállt, abból kiszállt, azonban észlelte, hogy a kerékpárossal szemben rendőri intézkedést kezdeményeztek, így megnyugodva továbbhajtott. T. L. jelezte, hogy vallomást is hajlandó tenni, hisz ő csak azért nem kért rendőri intézkedést a kerékpáros magatartása miatt, mivel az már folyamatban volt. Elmondta továbbá, hogy véleménye szerint a kerékpárral közlekedő felnőtt korú személy veszélynek tette ki fiát, akit az úton felügyelet nélkül hagyott, míg a szemből érkező gépkocsik tükreinek ütésgésével volt elfoglalva (amelynek szerinte egyébként semmi indoka nem volt).

A r. főhadnagy megjegyezte továbbá, hogy az I. rendű panaszos adatainak rögzítése során a Robotzsaru rendszer adatai alapján tudomására jutott, hogy a panaszossal szemben korábban indult hasonló ügyben, egy visszapillantó tükör megrongálása miatt büntetőeljárás.

A r. főhadnagy megjegyezte továbbá, hogy az intézkedés folyamán a B. városi rendőrkapitányság járőre észlelte, hogy az I. rendű panaszos – bár elmondása szerint a kerékpáros közlekedés szakértője – kerékpárjával úgy közlekedett, hogy azon a kötelező tartozékok nem voltak felszerelve, ezért külön szabálysértési feljelentést készítettek. A r. főhadnagy szerint az I. rendű panaszos „a településen közismert ember hírében áll, általános vélemény, hogy ő az ilyen helyzeteket szándékosan idézi elő, hogy a konfliktusokat megélhesse, abban kiteljesedjen. Egy magát megnevezni nem kívánó helyi lakos szerint, akivel csak beszél, azt feljelenti”.

A r. főhadnagy jelentésében utalt rá, hogy panaszában az I. rendű panaszos olyan körülményeket ír le, melyeket végiggondolva felmerült benne, hogy egy hét éves, az autók gépházátetejét el sem érő, kerékpározni alig tudó gyerek milyen képességek birtokában lehet, hogy az őt elgázolni igyekvő, kiszámíthatatlan irányban mozgó, 1200-1300 kilós gépkocsik előtt olyan bravúrosan ki tudott térni, hogy semmi baja sem lett. A r. főhadnagy véleménye szerint az általa ismertetett körülmények és adatok bőségesen alátámasztják állításait, amelyeket az I. rendű panaszos hatásvadász megfogalmazásai és szándékos torzításai ellenére szükség esetén külső tanú is megerősít.

Jelentése végén a r. főhadnagy egyértelművé tette, hogy amennyiben az I. rendű panaszos állításai nyomtatott vagy elektronikus formában megjelentek, – az intézkedés idején hatályos – Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. tv. (a továbbiakban: Btk.) 180. § (1) bekezdésének a) pontjára tekintettel büntetőfeljelentést tesz.

2) A rendőrkapitányság mellékelte a panaszossal szemben 2013. március 13-án, a r. főhadnagy által megtett szabálysértési feljelentést.

A r. főhadnagy a megjelölt napon 16 óra 04 perckor a P. község, B. út 3. szám előtti útszakaszon, szabálysértés elkövetése miatt vonta intézkedés alá az I. rendű panaszost. Az intézkedésre azért került sor, mert a r. főhadnagy a fenti útszakaszon gépkocsival haladva észlelte, hogy az I. rendű panaszos kerékpárjával B. város irányában közlekedve a szemből érkező, a fenti útszakaszon feltehetően műszaki okok miatt félrehúzódozó tehergépkocsit kerülő személygépjárművek vezetőoldali visszapillantó tükreire bal tenyerével ütések mértek. Az I. rendű panaszossal felügyelete alatt álló, elmondása szerint 7 éves fia is ott volt.

Az ütések a menetiránynak szemből, feltehetően kis erővel érkeztek, amelyek következtében anyagi kár a r. főhadnagy által tapasztaltak szerint nem keletkezett, mivel a megütött tükrök a tükörházzal együtt a karosszéria mellé hajoltak. Az I. rendű panaszos három, a forgalomban résztvevő, alacsony sebességgel haladó személygépkocsi tükrére ütött rá. A gépjárműveket vezető személyek személyazonosságának megállapítására a r. főhadnagynak nem volt lehetősége, mivel azok a helyszínről továbbhajtottak. A r. főhadnagy a fentiekhez hozzátette, hogy a várakozó tehergépkocsi, és az azt kerülő személygépjárművek ellenére a kerékpárok továbbhaladására elegendő hely maradt a főúton.

A r. főhadnagy véleménye szerint az I. rendű panaszos cselekménye alkalmas a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. tv. (a továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-ába ütköző garázdaság szabálysértésének megállapítására.

A garázdaság szabálysértésének jogi tárgya a köznyugalom, vagyis olyan társadalmi légkör, amelyben a törvényes rend iránti tisztelet, a kölcsönös megbecsülés, a polgárok jogos érdekeinek elismertsége az uralkodó. A köznyugalom megzavarása elsősorban a közvéleményben észlelhető nyugtalanságban, zavarban fejeződik ki.

Az I. rendű panaszos magatartása – különös tekintettel a napszakra, a közlekedésben résztvevő személyek számára, valamint a hely jellegére – alkalmas volt arra, hogy az ott tartózkodó állampolgároknak megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. A r. főhadnagy kifejtette, hogy az érintett útszakasz rossz állapotú, úthibákkal szabdalt, kétirányú, sűrű

autóbusz közlekedéssel terhelt nagy forgalmú útszakasz, amely véleménye szerint kerékpáros közlekedésre – különös tekintettel a II. rendű panaszos személyére – alkalmatlan.

A r. főhadnagy az I. rendű panaszos figyelmét az intézkedés során felhívta, hogy az 1/1975. (II. 5.) sz. KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 54. §-ában megfogalmazottak szerint „lakott területen lévő olyan úton, ahol az úttest kerékpár közlekedésére alkalmatlan, továbbá ahol a (7) bekezdés a) pontja szerint tilos, kerékpárral a gyalogos forgalom zavarása nélkül és legfeljebb 10 km/h sebességgel a járdán is szabad közlekedni”. A fenti tájékoztatást az I. rendű panaszos nem vette tudomásul, és közölte, hogy a rendőri intézkedés véleménye szerint jogalap nélküli, szülői és állampolgári felelősségét a r. főhadnagy „rávezető, a lehetséges vészhelyzetekre felhívó, állampolgár-barát kommunikációja” ellenére sem ismerte el. Az I. rendű panaszos már a helyszínen utalt rá, hogy az intézkedés vonatkozásában felmerül a hivatali visszaélés gyanúja, amely miatt feljelentést, illetve panaszt kíván tenni.

A panaszos az intézkedés során agresszív, lekezelő, az intézkedés céljával szembehelyezkedő magatartást tanúsított. Fentiek miatt őt több alkalommal is tájékoztatni kellett arról, hogy a r. főhadnagy a rendőri intézkedésnek minden törvényes eszközzel érvényt fog szerezni. A r. főhadnagy egyben fel is hívta figyelmét a magatartása miatt alkalmazható további intézkedésekre.

Az intézkedés biztonságos lefolytatásához, a fentiekre való tekintettel a r. főhadnagy a helyszínre irányított egy B. városi járőrt, illetve a helyszínen megjelent a szolgálaton kívüli P. községi körzeti megbízott.

Az intézkedés során egyébként az I. rendű panaszos elmondta, hogy az ütések nevelő/büntető célzattal mérte az elhaladó járművekre, tekintettel arra, hogy azok az ott várakozó tehergépkocsit szabálytalanul kerülték ki. Kifejtette azt is, hogy véleménye szerint cselekménye semmilyen jogi normába nem ütközik, az társadalmilag elfogadható. Az I. rendű panaszost a r. főhadnagy ezt követően tájékoztatta, hogy jogellenes cselekedetei miatt feljelentéssel fog élni, melyet ő tudomásul vett. Családi körülményeire nyilatkozott, az Rk. lapot aláírta, a szabálysértés elkövetését azonban nem ismerte el.

A r. főhadnagy által kezdeményezett intézkedés során a B. városi járőr észlelte, hogy az I. rendű panaszos kerékpárja a szükséges kötelező tartozékokkal nincs felszerelve, annak ellenére, hogy járművével a közúti forgalomban részt vett. Fentiek miatt külön feljelentést készített. Az I. rendű panaszost a r. főhadnagy a körözési rendszerben az ügyeleten keresztül ellenőrizte, abban nem szerepelt.

3) A B. városi Rendőrkapitányság B. városi rendőrőrsének r. főtörzsőrmestere szintén feljelentéssel élt az I. rendű panaszossal szemben 2013. március 13-án.

A feljelentés szerint a panaszos cselekményével a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 116. § (1) bekezdésének c), f), illetve g) pontjaiba ütköző, közúti közlekedési szabálysértést követett el.

A r. főtörzsőrmester szolgálata teljesítése során 2013. március 13-án, 16 óra 00 perckor jelent

meg a Zs. községi őrparancsnok utasítására a P. község, B. u. 3. szám alatt, mivel onnan a r. főhadnagy segítséget kért az általa elkezdett intézkedés foganatosításához.

Az őrparancsnok elmondta, hogy az I. rendű panaszos az út szélén parkoló tehergépjárművet kikerülő személygépjárművek visszapillantó tükrére rácsapott. Ezt több gépjárművel is megtette.

Ezt követően a r. főhadnagy intézkedés alá vonta a férfit, aki az intézkedéssel szemben nemtetszését fejezte ki, illetve lekezelő és mogorva magatartást tanúsított. Az őrparancsnok közölte a r. főtörzsőrmesterrel, hogy ő szabálysértési feljelentéssel fog élni vele szemben.

Miközben a r. főhadnagy intézkedett az I. rendű panaszossal szemben, a r. főtörzsőrmester észlelte, hogy az I. rendű panaszos kerékpárjával úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy az nem felelt meg a kerékpárra vonatkozó üzemeltetési műszaki feltételeknek. A kerékpár zöld színű, S. márkájú.

A kerékpáron nem volt felszerelve hangjelző berendezés, hátul és elől szimmetrikusan elhelyezendő, nem háromszög alakú, piros színű fényvisszaverő, illetve az első keréken legalább 1 db borostyánsárga, mindkét oldalsó fényvisszaverő (tükörprizmával).

A r. főtörzsőrmester közölte az intézkedés alá vont személlyel, hogy az általa elkövetett szabálysértés miatt vele szemben szabálysértési feljelentéssel él. A szabálysértés tényét az I. rendű panaszos a helyszínen elismerte. Az intézkedésnél a r. főtörzsőrmesteren és a r. főhadnagyon kívül jelen volt egy r. törzsszázlós, valamint két r. őrmester is.

III.

1) A panaszbeadványban előadottak kapcsán a Testületnek elsőként saját hatáskörét kellett vizsgálata alá vonnia.

Az I. rendű panaszos kifejtette, hogy az intézkedő rendőr garázdaság szabálysértése miatt tett vele szemben szabálysértési feljelentést, egyúttal azonban jelezte, hogy ő ezzel nem ért egyet. Az I. rendű panaszos véleménye szerint amennyiben magatartása mások megbotránkoztatására alkalmas volt, azt „jogos védelemnek” kell tekinteni, mivel akkor csapott rá az autók tükrére, amikor azok ő és gyermeke testi épségét veszélyeztették szabálysértésükkel.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik.

„Akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában, a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,
 bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
 bírálja el.”

A fenti hatásköri rendelkezések értelmében a Testület rámutat, hogy nincs lehetősége a panaszos imént említett, szabálysértési eljáráshoz kapcsolódó sérelme vizsgálatára, mivel ezen kérdés értékelése a szabálysértési eljárás sajátlagos jogorvoslati rendszerébe tartozik. Tekintettel arra, hogy a Testület nem szabálysértési hatóság, a Testület nem jogosult megítélni, hogy a panaszos valóban elkövette-e a terhére rótt szabálysértést.

A Testület ugyanakkor vizsgálata tárgyává tette a rendőri intézkedés egyéb aspektusait.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosoknak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz, és az abból levezetett testi épséghez való jogát, valamint az I. rendű panaszosnak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként az intézkedési kötelezettség kérdéskörével foglalkozott.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

a) A Testület vizsgálta, keletkezett-e intézkedési kötelezettsége a rendőröknek a panaszossal szemben.

A rendelkezésre álló rendőrségi iratok szerint a r. főhadnagy azért vonta intézkedés alá a panaszost, mert közlekedése során olyan eseményt észlelt, amely miatt intézkedési kötelezettsége keletkezett az Rtv. 13. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével. A r. főhadnagy a megjelölt napon szabálysértés elkövetése miatt vonta intézkedés alá az I. rendű panaszost. Jelentésében nem számol be róla, hogy ehhez szolgálatba kellett volna helyeznie magát. Az intézkedésre azért került sor, mert a r. főhadnagy a fenti útszakaszon gépkocsival haladva észlelte, hogy az I. rendű panaszos kerékpárjával B. város irányában közlekedve a szemből érkező, a fenti útszakaszon feltehetően műszaki okok miatt félrehúzódozó tehergépkocsit kerülő személygépjárművek vezetőoldali visszapillantó tükreire bal tenyerével ütések mértek. A r. főhadnagy véleménye szerint az I. rendű panaszos cselekménye alkalmas a Szabs. tv. 170. §-ába ütköző garázdaság szabálysértésének megállapítására.

A Szabs. tv. hivatkozott 170. §-a szerint aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, szabálysértést követ el.

Az I. rendű panaszos beadványában egyáltalában nem cáfolta, hogy a r. főhadnagy jelentésében körülírt magatartást tanúsította volna, csak azt fejtette ki, milyen indok indította őt fenti cselekményére. A beadványban foglaltak szerint a szemben lévő sávban álló kamion mellett a szembejövő autósok a kikerülés szabályait figyelmen kívül hagyva, a panaszosok sávjában, veszélyesen kis oldaltávolságot tartva haladtak el, így az I. rendű panaszos figyelmeztetés- és védekezésképpen csapott rá a tükrökre.

A Testület ezen a ponton hivatkozik töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Erre figyelemmel az adott helyzetben a Testületnek elsődlegesen az volt a feladata, hogy megítélje, keletkezett-e intézkedési kötelezettséget a panaszos magatartása, tehát, hogy az adott körülmények között fennállt-e a hivatkozott szabályszegés elkövetésének az intézkedéshez szükséges, minimális gyanúja.

A Testület a fenti kérdésre igennel válaszolt. A panaszos a szembejövő autósok tükrére kétségtelenül rácsapott, amely nyilvánvalóan olyan tett, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. A szóban forgó cselekmény közösségellenes jellege értelemszerűen a panaszos magatartásának indítóokától függött – a Testület álláspontja szerint ugyanakkor hasonló élethelyzetben egyáltalában nem egyértelmű, hogy a cselekményre azonnal reagáló rendőrnek módja volt a történetek kontextusát elemezve értékelni a panaszos tettének motivációit.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a r. főhadnagynak a panaszos közrendet sértő cselekményét észlelve intézkedési kötelezettsége keletkezett, ezért azzal, hogy ennek eleget tett, az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem valósította meg.

b) Az I. rendű panaszos ugyanakkor sérelmezte azt is, hogy a r. főhadnagy vele szemben intézkedett, ahelyett, hogy a kikerülés szabályait figyelmen kívül hagyó gépjárművezetőkkel foglalkozott volna, akik veszélyeztették ő és gyermeke testi épségét.

A r. főhadnagy és a panaszos merőben eltérően írták le az eset körülményeit. A rendőr véleménye szerint semmiféle közlekedési veszélyhelyzetet nem generáltak a panaszos által beadványában említett vezetők, ezért semmi sem indokolta, hogy ő velük szemben intézkedést kezdeményezzen. Emlékei szerint a kikerülendő tehergépkocsi félig az út melletti füves területen állt, így az I. rendű panaszos azon állítása, hogy az a szembejövő sávot elfoglalta, nem fedi a valóságot. A gépkocsivezetők adatainak megállapítására kizárólag a szabálysértési eljárás lefolytatása céljából lett volna szükség, amely azonban a távolság és a jelentésben rögzített egyéb körülmények miatt nem volt lehetséges.

A fentiekkel szemben, beadványában az I. rendű panaszos arra utalt, hogy a szembejövő autósok átmentek a másik sávba, és tőle, illetve kisfiától veszélyesen kis oldaltávolságot tartva kerülték ki a kamiont.

A r. főhadnagy szerint álláspontját „külső tanú” is meg tudja erősíteni. T. L., P. községi lakos telefonos meghallgatása során elmondta, hogy az említett napon a településen közlekedett gépkocsijával, amikor egy kamiont kerülve egy szemből érkező biciklis szándékosan felé kanyarodva a gépkocsi tükrére ütött. Elmondta azt is, hogy ez a személy ezt megelőzően már több közlekedő gépkocsi tükrét megütötte. T. L. véleménye szerint az I. rendű panaszos

tettének semmi indoka nem volt.

A Testület nem osztja a r. főhadnagy vélekedését, miszerint T. L. kívülálló, független tanúként követhette volna végig az eseményeket, tekintve, hogy a panaszos az ő gépjárműve tükrére csapott rá, tehát az I. rendű panaszos állítása szerint pontosan ő volt az egyik olyan gépjárművezető, aki testi épségüket veszélyeztette. Ennek okán a Testület a T. L. által elmondottakat nem tekintette a r. főhadnagy előadását erősítő vallomásnak, és nem vette figyelembe álláspontjának kialakításakor.

A r. főhadnagy és az I. rendű panaszos a lehető legteljesebb mértékig ellentmondóan írta le a beadványban említett gépjárművezetők magatartását, és már eleve abban a kérdésben is eltérnek, hogy egyáltalában fennállt-e bármiféle veszélyhelyzet a kamiont kikerülő járművek miatt. Ellentmondó előadásaik tükrében, egyéb alkalmas bizonyíték hiányában a Testület nem tudta feltárni a tényállást.

A fent kifejtettek miatt a Testület nem tudta megállapítani, keletkezett-e a r. főhadnagynak intézkedési kötelezettsége a gépjárművezetőkkel szemben, így nem juthatott más következtetésre, minthogy az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme az intézkedések sérelmezett mellőzése miatt nem megállapítható.

3) Az I. rendű panaszos beadványában úgy számolt be megállításuk körülményeiről, hogy egy „civil”, megkülönböztető jelzést nem viselő autó szemből agresszívan eléjük kanyarodott, lekényszerítve őket az útról.

A KRESZ 6. § (2) bekezdése szerint, ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja,

a) a járművek megállítására

aa) karjának vagy fehér szegélyű piros tárcsának függőleges feltartásával, piros vagy fehér fény körbeforgatásával, illetőleg síppal ad jelzést,

ab) menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal;

b) a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból vagy motorkerékpárról, illetőleg rendőrségi helikopterről hangszórón keresztül adott, a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasításának megfelelő módon kell az úton közlekedő jármű vezetőjének eljárnia.

A Testület figyelembe vette továbbá a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló 7001/2006. (IV. 06.) ORFK irányelv útmutatásait. Az ORFK irányelv a fenti KRESZ szabály során alkalmazandó módszereket részletezi. Rögzíti, hogy a rendőr a járművek megállítását a hatályos jogszabályok alapján hajtja végre. Attól függően, hogy a rendőr gyalogosan, motorkerékpárral, illetve gépkocsival hajtja végre a feladatot, különböző módszereket kell alkalmazni. A megállítás helyét úgy kell megválasztani, hogy a szolgálati-, illetve a leállított jármű más járművek forgalmát indokolatlanul ne akadályozza, és ne veszélyeztesse. A megállításnál fokozott figyelmet kell arra fordítani, hogy a járművezető a jelzést kellő időben észlelje.

A r. főhadnagy jelentésében rögzíti, hogy saját tulajdonú gépkocsijából hajtotta végre a megállítást. A szabálysértés észlelésekor az általa vezetett gépkocsi kormányát balra kitekerte álló helyzetben, azért, hogy balra leparkoljon a szemből érkező biciklissel szembeni intézkedés megkezdéséhez, amely az előtte és mögötte álló gépkocsik miatt csak részben volt lehetséges. Gépkocsijával csak a szembejövő sáv egy negyedéig jutott, éppen addig, hogy a szemből érkező kerékpárosnak a szélvédőn keresztül, illetve a fényszóró felvillantásával jelezni tudjon. Ekkor az autó bal elő kereke tartózkodott csak a szembe sávban, az út haladási irányával szinte egyező állásszögben.

A fentiekből kitűnik, hogy jelen esetben a panaszos gépjárművének megállítása nem felelt meg a KRESZ és az irányelv előírásainak, hiszen ezek szerint menet közben szolgálati járművel csak úgy lehet megállítani gépkocsit, hogy megkülönböztető fényjelzést kell használni (tehát a civil jellegű gépjárművel nem lehet menet közben megállítást végrehajtani), illetve emellett tárcsával vagy fehér, illetve piros fénnel, vagy hangszórón, illetve felirattal kell jelezni a megállítási szándékot.

Tekintettel arra, hogy a panaszos megállítása nem felelt meg a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek, a Testület megállapította, hogy a megállítást a panaszos tisztességes eljárásához való jogát sértette. A Testület álláspontja szerint az okozott sérelem foka csekély.

Ezt követően a Testület azt vizsgálta, hogy a nem szakszerű megállítást okozott-e a panaszos számára egyéb alapjogsérelmet, azaz indokolatlanul veszélyeztette a testi épségét vagy megakadályozta-e abban, hogy felismerje, hogy rendőri intézkedés alá vonták.

Beadványában az I. rendű panaszos nem elsősorban azt emeli ki, hogy nehézséget okozott számára annak felismerése, hogy őt rendőri intézkedés alá vonják, hanem azt sérelmezi, hogy a megállítást agresszív módja ő és gyermeke testi épségét veszélyeztette. A Testület álláspontja szerint a panaszos jó látási viszonyok között, délután négy órakor nagy valószínűséggel már azelőtt észlelte, hogy a r. főhadnagy bevetési öltözetet visel, hogy kiszállt volna a járműből. Ezt támasztja alá a tény is, hogy az I. rendű panaszos a r. főhadnagy lámpájának felvillantására, és a szélvédőn keresztül láthatóan leadott karjelzésére megállt, annak ellenére, hogy a gépjárműre felszerelt fényhíd híján a jelzések leadása nem lehetett szakszerű.

Az I. rendű panaszos beadványában említett „agresszív kikanyarodás” és „lekényszerítés” ugyanakkor nyilvánvalóan nem áll összhangban az idézett ORFK irányelv hivatkozott passzusával, illetve az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésével sem, melynek értelmében a rendőrség védelmet nyújt az életet, testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak, illetve védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A r. főhadnagy szerint azonban ilyesmiről egyáltalán nem volt szó – jelentése szerint a körülményekhez képest biztonságos módon hajtotta végre a manővert.

A Testület azt, hogy pontosan miként kivitelezte a r. főhadnagy a megállítást – veszélyeztette-e a manőver a panaszosok, illetve a közlekedésben résztvevő egyéb személyek testi épségét – a rendelkezésre álló adatok alapján nem tudta tisztázni.

A Testület az intézkedő rendőr és az I. rendű panaszos előadásai között húzódó ellentmondás tisztázására alkalmas bizonyíték hiányában nem tudta feltárni, valóban alkalmas volt-e a r. főhadnagy manővere a panaszosok testi épségének veszélyeztetésére, így az I. és II. rendű panaszosok emberi méltóságához fűződő jogából levezetett testi épséghez való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) Az I. rendű panaszos sérelmezte az intézkedő rendőr által részére nyújtott jogi tájékoztatás tartalmát. Állítása szerint a rendőr öt különféle bűncselekmények (közúti veszélyeztetés, garázdaság) elkövetésével vádolta meg, és előadta, hogy szabálytalanul közlekedtek gyermekével az úton, mert az főútvonal. Mikor az I. rendű panaszos elmondta a rendőrkapitánynak a főútvonal definícióját, határozottan próbálta állítani, hogy az „elsőbbségadás kötelező” táblák miatt a szóban forgó útszakasz mégis főútvonal, majd azt javasolta az I. rendű panaszosnak, hogy a járdán közlekedjenek. Az I. rendű panaszos a rendőrkapitány figyelmét ekkor felhívta, hogy ez veszélyes, és ezzel szabálysértés elkövetésére buzdítja őket – ő azonban továbbra is fenntartotta véleményét. Az 24. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A r. főhadnagy tartalmilag cáfolta, hogy a panaszost bűncselekmények elkövetésével vádolta volna meg. Elmondása szerint ő közölte a panaszossal, hogy magatartásával szabálysértést valósított meg, és végül szabálysértés elkövetése miatt tett vele szemben feljelentést. A r. főhadnagy a panaszost arról tájékoztatta, hogy az intézkedés helyszínéül szolgáló útszakasz leterheltsége miatt úgynevezett „tervezett főútvonal”, kétirányú sűrű busz- és járműközlekedéssel, tele kátyúkkal – ami egyébként közismerten balesetveszélyes –, és felhívta az I. rendű panaszos figyelmét, hogy véleménye szerint az a kerékpáros közlekedésre (különösen fia életkora miatt) nem alkalmas. A r. főhadnagy az I. rendű panaszossal azt is közölte, hogy a KRESZ 54. §-ában megfogalmazottak szerint „lakott területen lévő olyan úton, ahol az úttest kerékpár közlekedésére alkalmatlan, továbbá ahol a (7) bekezdés a) pontja szerint tilos, kerékpárral a gyalogos forgalom zavarása nélkül és legfeljebb 10 km/h sebességgel a járdán is szabad közlekedni”. A fenti tájékoztatást az I. rendű panaszos nem vette tudomásul.

54. §-ában a KRESZ a következőket rögzíti a kerékpárok közlekedésével kapcsolatban.

„54. § (1) Kerékpárral a kerékpárúton, a kerékpársávon vagy erre utaló jelzés esetében az autóbusz forgalmi sávon, ahol ilyen nincs, a leállósávon vagy a kerékpározásra alkalmas útpadkán, illetőleg – ha az út és forgalmi viszonyok ezt lehetővé teszik – a lakott területen kívüli úton, a főútvonalaként megjelölt úton az úttest jobb széléhez húzódva kell közlekedni.

(2) Lakott területen levő olyan úton, ahol az úttest kerékpár közlekedésre alkalmatlan, továbbá ahol a (7) bekezdés a) pontja szerint tilos, kerékpárral a gyalogos forgalom zavarása nélkül és legfeljebb 10 km/óra sebességgel a járdán is szabad közlekedni. (...)

(7) a) Tilos főútvonalon 12. életévét be nem töltött személynek kerékpározni.”

A Testület álláspontja szerint a r. főhadnagy javaslatával, miszerint a panaszosok közlekedjenek inkább a járdán, nem „buzdította szabálysértés elkövetésére” a panaszosokat, tekintve, hogy amennyiben az úttest kerékpáros közlekedésre alkalmatlan, a KRESZ 54. §-

ának (2) bekezdése erre lehetőséget ad. A r. főhadnagy álláspontja szerint az érintett útszakasz esetében erről lehet beszélni, figyelemmel a forgalmi viszonyokra, illetve a burkolat állapotára.

A r. főhadnagy és az I. rendű panaszos előadása ugyanakkor a tájékoztatás egyéb elemeit illetően egymásnak merőben ellent mond. A panaszos szerint a rendőr kijelentette, hogy főútvonalon haladtak, ahol a II. rendű panaszosnak nem is lenne szabad, illetve az is elhangzott, hogy az I. rendű panaszos bűncselekményeket valósít meg magatartásával. A r. főhadnagy ezzel szemben úgy emlékezik, hogy csak a szabálysértés elkövetéséről tájékoztatta a panaszost, és arra utalt, hogy az út a nagy forgalom miatt „tervezett főútvonal”, ahol ugyan nem tilos 12 éven aluli gyermeknek közlekednie, csak éppen nem biztonságos.

Tekintve, hogy a fenti ellentmondások tisztázására alkalmas bizonyíték hiányában a Testület nem tudta feltárni, pontosan milyen tartalommal hangzott el a tájékoztatás, az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

5) Az I. rendű panaszos sérelmezte, hogy a rendőr nem mutatta fel neki kérésére azonnal igazolványát, hanem azt mondta, hogy azt csak az intézkedés után köteles megmutatni.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye [a]) vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye [b]) igazolja.

A 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. 20. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A r. főhadnagy jelentése szerint az intézkedést neve közlésével kezdte meg, majd gépkocsijából kiszállva ismételt elmondta nevét, beosztását, megnevezve az intézkedés célját, az Rtv. 20. §-ának (1)-(4) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően. A r. főhadnagy az intézkedéskor bevetési ruházatot viselt, az öltözködési szabályzatban előírtaknak megfelelően, az Rtv.-ben foglaltak szerint. A r. főhadnagy megjegyezte, hogy az intézkedés alá vont személy az intézkedés során, igazoltatását követően az intézkedés kezdetétől körülbelül 6-8 perc elteltével kiabálva követelte szolgálati igazolványát, amely vonatkozásában a r. főhadnagy közölte vele, hogy egyenruhában van, de amennyiben szükségesnek érzi, a rendőri intézkedés végén megmutatja. Az intézkedés alá vont személy kérése a r. főhadnagy szerint kizárólag az intézkedés folyamatának, akarátának megtörésére irányult.

Tekintettel arra, hogy az I. rendű panaszos az intézkedő rendőr jelvénytisztségét megjelölte, és leírta, hogy vele szemben a Zs. községi rendőrkapitány intézkedett, a Testület abból indult ki

álláspontjának kialakításakor, hogy a r. főhadnagy a panaszosnak bemutatkozott, és vele jelvéyszámát is közölte. Ennek ellenkezőjét a panaszos sem állította beadványában.

Az Rtv. 20. §-ának felépítéséből következik, hogy a rendőr abban az esetben köteles szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatni az intézkedés kezdetén, amennyiben őt szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Jelen esetben a r. főhadnagyot intézkedése során az Rtv. 20. § (1) bekezdésének a) pontja szerint egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye igazolta, rá nézve ezért az Rtv. 20. § (2) bekezdése alkalmazásának volt helye, tehát nevét, beosztását, megnevezve az intézkedés célját kellett az intézkedés megkezdése előtt közölnie. Mivel őt egyenruhája és jelvénye igazolta, ezen túlmenően nem kellett szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatnia.

A Testület tehát arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

6) Az I. rendű panaszos véleménye szerint a rendőri intézkedés ereje és időtartama egyaránt eltúlzott volt, amely ő és kiscfia alapvető jogait is sértette. A panaszbeadvány szerint az intézkedés végére a panaszosok 5 rendőrrel és három kocsival – köztük két rendőrségi jelleggel ellátott szolgálati gépjárművel – voltak körülveve. Körülbelül egy órán keresztül tartották fel a panaszosokat, a végére a II. rendű panaszos el is sirta magát, annyira megviselte a dolog.

A Testület ismételten utal az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésére, illetve az Rtv. 15. §-ának (1) illetve (2) bekezdésére. Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A (2) bekezdés szerint pedig több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

a) Az intézkedés időtartamával kapcsolatban a Testület a következő megállapításokat teszi.

A r. főhadnagy jelentésében az I. rendű panaszos által előadottakat cáfolva elmondta, hogy a rendőri intézkedés a szükséges ideig tartott, annál semmiképpen sem tovább. A helyszínen töltött idő alatt az I. rendű panaszos adatait az ügyeleten keresztül ellenőrizték. A rendőrök az ügyelettel a további intézkedéseket egyeztették, illetve a panaszos részére a szükséges felvilágosítást is megadták. A r. főhadnagy emlékei szerint az I. rendű panaszos lecsillapítása körülbelül 10-15 percet vett igénybe. A r. főhadnagy a II. rendű panaszos jelenlétére való tekintettel „folyamatosan erőfeszítéseket tett”, hogy az I. rendű panaszos előállítását elkerülje. Emlékei szerint összességében így az intézkedés kb. 25-30 percig tarthatott.

A Testület véleménye szerint amennyiben az intézkedés valóban egy teljes órán keresztül tartott, felmerül annak lehetősége, hogy a panaszosokat hosszabb ideig tartották fel annál, mint amit az intézkedés törvényes célja igazolhatott volna. Az I. rendű panaszos állításával szemben ugyanakkor a r. főhadnagy szerint az intézkedés mindössze a panaszos által megjelölt időtartam felét vette igénybe, amely a foganatosított intézkedések fényében nem tűnik kirívóan hosszúnak. Mivel olyan információ, amely a felek előadásai között húzódo ellentmondások megnyugtató tisztázására alkalmas lett volna, nem jutott a Testület tudomására, nem volt feltárható, hogy pontosan mennyi időt vett igénybe a rendőri intézkedés lefolytatása.

A panaszosok tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme tehát az intézkedés időtartamával összefüggésben nem volt megállapítható.

b) Ezt követően a Testület azt vizsgálta, összhangban állt-e az intézkedő rendőrök száma a rendőri intézkedés céljával.

A panaszbeadvány szerint az intézkedés végére öt rendőr tartózkodott a helyszínen, három különböző gépjárművel, melyek közül kettő rendőrségi jelleggel volt ellátva.

A r. főhadnagy jelentésében kifejtette, hogy véleménye szerint a rendőri intézkedést semmiképpen sem lehet eltúlzottnak tekinteni. A jelentés nem tisztázta, hogy a körzeti megbízottat a r. főhadnagy hívta-e ki a helyszínre, csupán arra utalt, hogy a r. főhadnagy eleve is a r. törzssászlós rendfokozatú körzeti megbízotthoz készült, aki egyszer csak „a helyszínre érkezett”, mert hiába várta ügyiratát az intézkedés helyszínétől egy utcányira, és az intézkedésről, illetve a késedelemről (a jelentésben nem részletezett módon) „tudomást szerzett”. A Testület feltételezte, hogy a r. törzssászlós az intézkedésről úgy szerezhetett tudomást, hogy őt a r. főhadnagy értesítette. A r. törzssászlóst nem helyezték szolgálatba, mert időközben a r. főhadnagy hívására megjelent a B. városi járőrszolgálat. A jelentés szerint az intézkedésben „a r. főhadnaggal együtt két szolgálatban lévő rendőr, és két intézkedésre nem jogosult rendőr tanuló vett részt”, az I. rendű panaszos gépjárművekre vonatkozó állítása pedig nem fedi a valóságot, mert a három közül csupán egyik volt rendőri jelleggel ellátva.

A r. főtörzsőrmester által megtett feljelentés adatai a r. főhadnagy jelentésében közölt információknak némileg ellent mondanak. A feljelentés rögzíti, hogy az intézkedésnél a r. főtörzsőrmesteren és a r. főhadnagyon kívül jelen volt egy r. törzssászlós, valamint két r. őrmester is. A jelentés szerint tehát – a beadványban foglaltakkal egybehangzóan – öt rendőr volt kint a helyszínen.

A Testület álláspontja szerint az intézkedés ténye, illetve a panaszosok magatartása egyáltalában nem indokolta, hogy öt rendőr legyen jelen az intézkedés helyszínén. A r. főhadnagy jelentésében utalt rá, hogy az I. rendű panaszos kiabált, azonban olyan körülményt nem említett, amely indokolhatná, hogy miért volt szükséges öt rendőrt bevonni az I. rendű panaszossal és hét éves kisfiával szembeni intézkedéshez. A Testület nem tulajdonított jelentőséget annak a körülménynek, hogy az intézkedő öt rendőr közül kettő próbaidős volt, tekintve, hogy a panaszosoknak erről nem lehetett tudomása, mivel rendszerint a próbaidős rendőrök ugyanúgy egyenruhát viselnek, ráadásul a r. őrmesterek próbaidejére a feljelentés sem hivatkozik. Hasonlóképpen nem tulajdonított jelentőséget a Testület annak, hogy az ötödik rendőr, a körzeti megbízott nem volt szolgálatba helyezve, tekintve, hogy a panaszosok fellépését egyértelműen rendőri fellépésként értelmezték, ráadásul igen valószínű, hogy őt is a r. főhadnagy hívta a helyszínre. A Testületnek fénykép hiányában nem állt módjában tisztázni, hogy a r. főhadnagy saját tulajdonú gépkocsiján, és a szolgálati gépjárművön kívül kivezényelt harmadik, önkormányzati jármű rendőri jelleggel el volt-e látva, ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszosokat körbevevő három jármű, és azokkal kiérkezett, összesen öt rendőr olyan hangulatot kelthetett, mely alkalmas volt a panaszosok megfélemlítésére.

A Testület megállapította, hogy a felvonultatott rendőri erő nagysága az intézkedés törvényes céljával nem állt arányban, és megfélemlítésre alkalmas jellege miatt az I. és II. rendű panaszos emberi méltóságához fűződő alapvető jogát sértette. A Testület az okozott sérelmet csekély mértékűnek találta.

7) Az I. rendű panaszos beadványában kifejtett véleménye szerint az intézkedő rendőrök csak azért tettek kerékpárjának hiányos felszerelése miatt feljelentést vele szemben, hogy feljebbvalójuk kedvében járjanak.

A Testület ehelyütt ismételten utal az Rtv. korábban már idézett 13. §-ának (1) bekezdésére, amely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladata ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályokban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A csatolt feljelentés szerint a panaszos cselekményével a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 116. § (1) bekezdésének c), f), illetve g) pontjaiba ütköző, közúti közlekedési szabálysértést követte el.

A KÖHÉM rendelet 116. § (1) bekezdésének hivatkozott pontjai szerint a kerékpárt fel kell szerelni hangjelző berendezéssel, amely csak csengő lehet [c)], hátul egy vagy két, szimmetrikusan elhelyezett, nem háromszög alakú, piros színű fényvisszaverővel [f)], illetve legalább az első keréken legalább 1 db borostyánsárga színű, mindkét oldal felé hatásos oldalsó fényvisszaverővel (küllőprizmával) [g)].

A KRESZ 5. § (1) bekezdésének c) pontja továbbá kimondja, hogy a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelynek műszaki-, biztonsági- és környezetvédelmi jellemzői megfelelnek a jogszabályban meghatározott feltételeknek.

A Szabs. tv. 224. §-ának (1) bekezdése szerint pedig aki a KRESZ-ben meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217–222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

A r. főörzsőrmester a Zs. községi őrsparancsnok utasítására jelent meg a helyszínen, mivel onnan a r. főhadnagy segítséget kért az általa megkezdett intézkedés foganatosításához. Miközben a r. főhadnagy intézkedett az I. rendű panaszossal szemben, a r. főörzsőrmester észlelte, hogy az I. rendű panaszos kerékpárjával úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy az nem felelt meg a kerékpárra vonatkozó üzemeltetési műszaki feltételeknek. A kerékpáron nem volt felszerelve hangjelző berendezés, hátul és elöl szimmetrikusan elhelyezendő, nem háromszög alakú, piros színű fényvisszaverő, illetve az első keréken legalább 1 db borostyánsárga, mindkét oldalsó fényvisszaverő (tükörprizmával). A r. főörzsőrmester közölte az intézkedés alá vont személlyel, hogy az általa elkövetett szabálysértés miatt vele szemben szabálysértési feljelentéssel él. A szabálysértés tényét az I. rendű panaszos a helyszínen elismerte.

Az I. rendű panaszos nem vitatta, hogy a feljelentésben említett biztonsági berendezésekkel kerékpárja valóban nem volt felszerelve, csupán arra utalt beadványában, hogy a rendőrök a tapasztalt hiányosságoknak csak a körülmények miatt tulajdonítottak jelentőséget.

A Testületben az a határozott meggyőződés alakult ki, hogy amikor az intézkedő rendőrök észlelték a panaszos kerékpárjának műszaki hiányosságait, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdéséből folyó kötelezettségük volt fellépni a szabálytalanság megszüntetése érdekében, tehát az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát a fellépésük nem sértette.

IV.

Állásfoglalása elején a Testületnek saját hatásköre hiányát kellett kimondania az ügy szabálysértési vonatkozásaira nézve. A Testület kimondta, hogy a r. főhadnagynak a panaszossal szemben intézkedési kötelezettsége keletkezett, így annak teljesítése nem okozhatta a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. Azt ugyanakkor a Testület nem tudta megállapítani, keletkezett-e a r. főhadnagynak intézkedési kötelezettsége a gépjárművezetőkkel szemben, így az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme az intézkedések sérelmezett mellőzése miatt nem volt megállapítható. A megállítási panaszbeadványban sérelmezett módja kapcsán a Testület megállapította, hogy a szakszerűtlenség miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga csekély fokban sérült, az ugyanakkor alkalmas bizonyíték hiányában nem volt megállapítható, hogy sérült-e az I. és II. rendű panaszosok emberi méltósághoz fűződő jogából levezetett testi épséghez való joga. Az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme a tájékoztatás tartalma kapcsán sem volt megállapítható. A Testület arra a következtetésre jutott, hogy az igazolvány azonnali bemutatásának mellőzése az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát nem sértette. A panaszosok tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme az intézkedés időtartamával összefüggésben nem volt megállapítható, ugyanakkor a Testület kimondta, hogy a felvonultatott rendőri erő nagysága az intézkedés törvényes céljával nem állt arányban, és megfélemlítésre alkalmas jellege miatt az I. és II. rendű panaszosok emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát sértette. Az I. rendű panaszos bírságolással kapcsolatos sérelme kapcsán a Testület arra a következtetésre jutott, hogy amikor az intézkedő rendőrök észlelték a kerékpár műszaki hiányosságait, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdéséből folyó kötelezettségük volt fellépni a szabálytalanság megszüntetése érdekében, tehát az I. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát a fellépésük nem sértette.

Jelen ügyben a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszosok emberi méltósághoz való jogának kétségkívül megvalósult sérelme nem éri el a súlyosság azon fokát, amely a Testület a panasz országos főkapitánynak való megküldését indokolná.

A Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az Rtv. 93. §. /2/ bekezdése alapján az intézkedést foganatosító szervek vezetőihez áttette.

Budapest, 2013. október 9.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET